

Kutse keeleõhtule – emakeele seltsi noorteseksiooni keeleõhtud

Andra Kütt

Tallinna ülikooli nooremteadur, keeleteaduse doktorant

Sel aastal möödub viis aastat emakeele seltsi noorteseksiooni korraldatud esimesest keeleõhtust. Kui seltsi keelepäevad on enam kui pool sajandit olnud tähtsal kohal, on noorteseksiooni korraldatud keeleõhtud samuti muutumas traditsiooniks. Esimene keeleõhtu Tallinnas toimus 2016. aastal ning paralleelselt on keeleõhtuid korraldatud ka Tartu noortele.

Keeleõhtute eesmärk on tutvustada erinevaid eesti keelega seotud uurimistemasid ja valdkondi, äratada avalikku huvi eesti keele ja sugulaskeelte vastu, väärtustada eesti keele õppimist ja uurimist ning populariseerida humanitaarteadusi. Seejuures on keeleõhtud olnud keelehuvilistele üks oodatud ühisüritus. Nii nagu Oma Keel on kõikidele keelehuvilistele mõeldud ajakiri, on ka keeleõhtule oodatud kaasa mõtlema kõik, keda keeleteema kõnetab.

Tänavu toimusid keeleõhtud teisiti ning traditsiooniliste koosviibimiste asemel kutsuti noori keeleteemadel kaasa mõtlema videoloenguid vaadates. Kõnelesid Tallinna ülikooli uurijad ning kuulda sai nii sellest, kuidas lapsed keelt omandavad, aga ka mitmekeelse pere keelepoliitikast, nimedest, eesti keelest teaduses ning eesti kirjanduse uurimisest.¹

Eesti keele professori **Reili Arguse** loeng aitas vaadata keeleomandamise kui näiliselt iseenesest toimuva protsessi taha ning avas keeleomandamise mõnd eriomast tahku ning tõi välja, et omandamisprotsess ei käi pidevas ühtlaselt tõusvas joones. Laps vajab vahel aega, et omandatut harjutada ja kinnistada.

¹ Emakeele seltsi keeleõhtud on üks projekt, mille korraldamist toetati teaduse populariseerimise projektikonkursiga. Kõik keeleloengud on lisatud ka Facebooki lehele „Emakeele Seltsi noorteseksiooni keeleõhtud“.

Üldkeeleteaduse professor **Anna Verschik** rõhutas oma loengus, et mitmekeelsus peredes on tavaline nähtus ning seejuures pole olemas üht ja igas olukorras sobivat retsepti, kuidas kasvatada lapsi mitmekeelsetena. Väga palju oleneb eesmärkidest ja konkreetsest olukorrast. Levinud põhimõte „üks vanem – üks keel“ ei pruugi toimida igal pool.

Eesti keele lektori **Annika Hussari** video nimeuurimisest keskendus eesnimedele. Hussar tõdes, et eestlaste tänapäevane eesnimikasutus sai alguse 19. sajandi viimastel kümnenditel. Seni oli mitmesaja aasta jooksul kasutatud teistelt rahvastelt laenatud nimesid, mis olid eestlasteni jõudnud peamiselt siin elanud sakslaste kaudu. Niinimetatud vanad talupojanimed on praeguseks otsas – paarisaja aasta tagune nimerepertuaar polnudki kuigi ulatuslik ja neid nimesid kannavad praeguste lapsevanemate ning vana-vanemate põlvkonnad.

Eesti teaduskeele keskuse juhataja **Peep Nemvalts** pidas loengu eesti keelest teaduses. Ta rõhutas, et iga rahvas vajab oma kultuuri ja hariduse ning kogu ühiskonna arenguks emakeelset teadust. Eesti teadusasutused ja kõrgkoolid on maailmas ainsad, kus võimalik järjekindlalt edendada eesti teaduskeelt, nii et iga õpetlane saaks täpselt, selgelt ja paindlikult uurimistulemusi esitada teadlaskonnale ja kogu ühiskonnale.

Esimest korda käsitleti keeleõhtul kirjanduse uurimist. Eesti kirjanduse dotsent **Ave Mattheus** tutvustas kirjanduse uurimise meetodeid ning laiemalt seda, mis rolli mängib kirjandus meie kultuuris ning miks peaks seda uurima.

Emakeelepäeva eel avaldati videoloengutena ilmunud keeleõhtute põhjal teadusportaalil Novaator artiklid, mis avasid uurimistemasid laiemalt. Salvestatud keeleõhtud ning artiklid on praegusel digiajastul, aga ka seoses koroonast tingitud distantsõppe vajadusega väga tähtsad ning avatud kasutamiseks koolidele ja kõigile keelesõpradele. Loodame, et keeleõhtute traditsioon püsib ning toetab nii mõnegi noore valikut õppida ja uurida eesti keelt.